

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

กัณฑ์ที่ ๔ วนประเวศน์

กัณฑ์วณประเวศน์ ประดับด้วยคาถา ๕๗ พระคาถา เป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จพระสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพลงประจำกัณฑ์คือ “พระยาเดิน” ประกอบกิริยาเดินป่าของพระเวสสันดร พระนางมัทรี พระชาลี และพระกัณหา

พระเวสสันดร พระนางมัทรี และสองพระกุมาร เสด็จโดยพระบาทเป็นระยะทางถึง ๓๐ โยชน์ จึงลุมตูลนคร แคว้นเจตราชฎร์ ด้วยพระบารมี เทพดาจึงทรงย่นระยะทางให้เสด็จถึงตัวเมืองในเวลาเพียงวันเดียว ทั้งสี่พระองค์ได้ประทับแรมที่แคว้นเจตราชฎร์นี้

เมื่อกษัตริย์เจตราชฎร์ทรงทราบ ได้กราบทูลขอถวายความอนุเคราะห์ทุกประการ ทั้งเชิญเสด็จเสวยราชสมบัติแทนพระองค์ แต่พระเวสสันดรมิทรงรับ ด้วยผิดพระประสงค์ ทรงขอเพียงให้ชี้ทางไปเขาวงกต สถานที่ที่พระองค์ตั้งพระทัยนั้นจะประทับรักษาพระจริยวัตรของนักพรตโดยเคร่งครัดสืบไป

กษัตริย์เจตราชฎร์สุดที่จะทรงโน้มน้าวพระทัยพระเวสสันดรได้ จำต้องทำตามพระประสงค์ ทรงทำได้เพียงตามส่งเสด็จ จนสุดแดนแคว้นเจตราชฎร์ และทรงตั้งให้พราณเจตบุตร ถวายงานเป็นผู้พิทักษ์ระวางระไวมิให้ภัยอันตรายใด ๆ แฝ้วพาน และมีให้สิ่งใดหรือใครเข้าไปรบกวนความสงบได้ เขาวงกต ทั้งสี่พระองค์ประทับในพระอาศรม ที่พระอินทรเทพทรงบัญชาให้พระวิษณุกรรมเทพบุตร เนรมิตไว้ให้พร้อมด้วยเครื่องบรรพชิต บริหารครบถ้วน พระเวสสันดรประทับในพระอาศรมหนึ่ง โดยลำพัง พระนางมัทรีกับสองพระกุมารประทับอีกพระอาศรมหนึ่ง ทั้งสี่พระองค์ทรงผนวชเป็นพระฤาษี ต่างพระองค์ต่างทรงรักษาพระจริยวัตรของผู้ถือบวชโดยเคร่งครัด สมดังพระหฤทัยตั้งมั่นทุกประการ

ตัวละครสะท้อนคุณธรรม : กษัตริย์เจตราชฎร์ เป็นแบบอย่างของมิตรแท้ที่มีน้ำใจ พร้อมจะช่วยเหลือยามมิตรตกทุกข์ได้ยาก

ข้อคิดจากกัณฑ์ : มิตรแท้ ย่อมไม่ทอดทิ้งเมื่อยามเพื่อนทุกข์ ช่วยปลอบปลุกยามเพื่อนอ่อนล้า ช่วยอุทิศยามเพื่อนตกต่ำ และช่วยชูค้ำยามเพื่อนขึ้นสู่ที่สูง

เอกสารอ้างอิง:

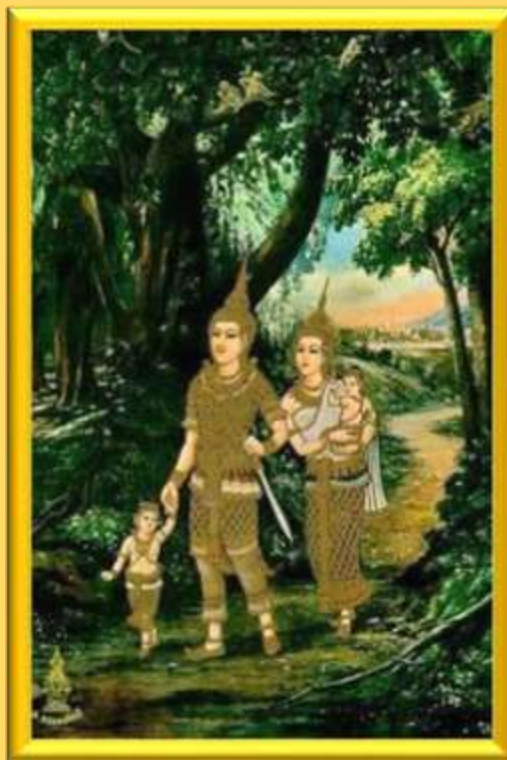
พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

เกษม บุญศรี. ประเพณีทำบุญเนื่องในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา,
๒๕๔๔.

ธนิต อยู่โพธิ์. ตำนานเทศน์มหาชาติ. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๑.

พระครูวิจิตรธรรมโกศล. กะเทาะเปลือกเวสสันดร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเซียง, ๒๕๓๖.

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ